

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 5. Gesta apud Iguazuanos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

catæ Virgini solemnî ritu dedicavit : & Sacerdotem de Societate propediem se missurum promittens , ad Urvaicam , quò eum officii sui negotia evocabant , ce- lesterrimè renavigavit.

DIGRESSO Gonfalvio , interioris terræ incolæ , coniuratione factâ , arma sumunt , & arbitrati eum in Tabacæ pago adhuc esse , ad necem ei inferendam , demolendâque novi oppidi initia , magno numero accurrunt : primo impetu Cru- cem dejiciunt , sacram Ædem comburunt , perniciem novæ legis fautoribus inter- minantur , hostiliter omnia evertunt . Secundus impetus fuit in Japeivientes con- jurare . Quarum rerum famâ ad Petrum Romerum & deinde ad Rochum Gonfal- vium delatâ , universam brevi pervasit turbavitque Urvaicam . Gonfalvius non cunctandum ratus , ad Regum oppidum revertitur , assumptoque Petro Romero , dissuadentibus licet Japeivientibus , certam mortem adiri uno ore clamantibus , ad- verso Ibicuito navigat . Viginti leucis progresso ab exploratoribus nuncium adfer- tur , indubiè periturum si ultra tenderet . Nihilominus ne summa rei periclitaretur , consulto prius Deo , & Petro Romero ad Regum oppidum remisso , unam se victi- mam pro omnibus offerens , ad locum diruti oppidi cum pauculis remigibus progre- ditur . Ibi ab Tabacæ & vicinis Casiquiis cognovit , absentibus ipsis rem fuisse per- actam ; & , quamvis adfuissent , nequaquam se tantæ hostium multitudini resistere potuisse . Hic non stetit generosi hominis pia temeritas , sed vocatis ad se interioris terræ aliquot Casiquiis , quâ auctoritate , quâ præmiis , ab iis multum licet reluctan- tibus tandem impetrat , ut ad Tapensem regionem , Societatis laboribus postea cla- rissimam , rei restituendæ ergò , se ducerent . Eò delatus , dum explorat omnia , & animos Barbarorum ad condendum oppidum sollicitat , nunciant ultiores populos ad eum mactandum magnis viribus advolare : quorum primum insultum Casiquii amici utcumque quidem represserunt , sed cum majoribus copiis urgerentur , & jam res in deplorato esset , Gonfalvius in subito periculo vires ingenii exerens gran- dem librum , & ferram , quam ad usum fabricandarum Crucium secum ferebat , pro- mit : quarum rerum aspectu pavidi hostium exploratores , ad suos revertentes nun- ciavere , Rochum Gonfalvium ferream instrumentum dentatum ferratumque secum adferre , quo aiebat innumeros homines nullo negotio detrueri posse : & cum compactis foliis colloqui , indubiè sufficientem vim habentibus ad integros exercitus delendos . Hoc audito Barbari ob suspicionem , quam de libris habent , & ferræ incognitam vim , timore percussis in fugam sese effundunt . Rochus verò Gonfalvius exploratâ terrâ , nondum maturam gentem deserens , dilatâ in aliud tempus expe- ditione , citatis itineribus Urvaicam repetit .

NON plures menses abiere , cum se refarciendæ expeditionis occasio obtulit : nam Rochus Gonfalvius , paulò post Piratinienfium Duce indicante , cognovit supra Piratinium fluvium locum Caasapaminium dictum aptissimum esse ad con- dendum oppidum , & circumjacentes populos non agrè fidem capessituros , si sol- licitarentur . In quam spem Gonfalvius Petrum Romerum ad se vocat , quocum Caasapaminienfium fines ingressus , obvios quidem habuit ducentos circiter Barbaros , armatâ manu nisi retrocederet minitantes ; sed hi ipsi Sociorum industriâ ad par- tes tracti consilia destinata promoventes , authores popularibus suis fuere Fidei Christianæ capessendæ . Quare sub ejusdem Purificatæ Virginis auspiciis novum oppidum Gonfalvius fundavit , traditumque Petri Romeri curæ in tantam brevi crevit frequentiam , ut ter mille capita primo anno censita sint , & hæcenus ibidem Societatis operâ supra septem millia Barbarorum sacro Fontelora fuisse ex authen- ticis codicibus constat .

IN Iguasuana regione novella gens miserum in modum fame afflictabatur , Sociis in Sanctæ Mariæ Majoris oppido ad extrema redactis , & incolarum plerisque ad antiqua latibula perpulsis : è quibus Claudius Ruyterius magno labore quadringentos ad oppidum postliminiò reduxit . Ex his , qui se reduci statim non passi sunt ,

CAPUT
III.
Barbari oppi-
di surgentis
opus dilu-
stant.

*Barbarorum
fuer.*

*Gonfalvii
audax faci-
nus.*

*Ejusdem pia
temeritas.*

*Ingeniosum
factum.*

CAPUT
IV.
Caasapami-
niensis co-
lonia ædifi-
catur sub
nomine
Candelari-
æ.

*Ter mille ca-
pita redun-
cuntur.*

CAPUT
V.
Gesta apud
Iguasuanos.

tygris puellam unam laniavit: vulgatâ lanienâ Ruierius, Divo Carolo in auxilium vocato, laqueum fera struxit, adeo prosperè, ut illa magno Indorum plausu sese eadem nocte irretierit: quâ recognitâ, reliqui fugitivi ad oppidum rediere, Socios ut tygrum interfectores impostero celebrantes. Iguasuani Catechumeni, repululante feritate, excursionem factâ in antiquos hostes suos, aliquorum prædam egerant, quorum partem in vindictam præteritorum bellorum trucidaverant, reliquis ad carnificinam destinatis: fecissentque Antropophagiam, ni Ruierius magno animo; coronâ populi inspectante, multiplicis patricidii patratores victos ante se trahi iussisset, castigatosque ad solvendo captivos compulisset. Tamen inter recrudescens ferociæ reliquias multi Christianam mansuetudinem amplexi sunt: nam centum & quinque supra mille Iguasuani hoc anno salutare aquas, infundentibus Sociis, admisere. In reliquis Parana oppidis aliquot centena capita primo Sacramento expiata sunt, & Neophyti solidioris virtutis exempla frequentabant. In Divi Ignatii colonia sextâ feriâ plerique pueri in Christi tormentorum memoriam etiam ad sanguinem usque corpuscula sua scuticâ verberabant. Die Passioni Dominicæ sacro puer ab sacerdote nostro interrogatus, cur præter morem vultu pallore suffuso & lacrymantibus oculis incederet, respondit, ob pœnas Domini sui in memoriam revocatas, eum vultum se induisse.

Centum & quinque supra mille baptizantur.

CAPUT VI.
Michaël Soromajor moritur.

Ejus sanctitas.

Fama.

IN Assumptionis urbe mortalibus vinculis solutus est Michaël Soromajor, nobilibus in Bœtica natalibus ortus, quem in tyrocinio versantem ejus Magister Alfonso Rodrigues, Asceticis libris clarus, Sanctum fore prædixerat. De quo cum, ob intereuntis morbum, ab Societate dimittendo ageretur, seniores pronunciare, optimum juvenem non sanitatis, quam profligatam habebat, sed Sanctitatis nomine retinendum. In Paraquariam delatus, sive Rector, sive subditus foret, ea edidit modestiæ, integritatis, sinceræ caritatis, paupertatis religiosæ, & omnimodæ pietatis argumenta, ut passim ab externis hominibus homo Sanctus vocaretur. Vitâ defunctum Religiosæ familiæ, & Principis Ecclesiæ Sacerdotes, suâ sponte publico apparatu cohonestatum venere, Ordinum primoribus cadaveri efferendo humeros subjicientibus: plebe verò non sine lacrymis reculas, quas in usu habuerat, ardentem efflagitante. Tenerrimè dum vixit afficiebatur erga Christi infantiam, creditumque est ob eum sensum pietatis in Natalibus Infantis JESU diem suum obiisse.

CAPUT VII.
Exempla virtutum in Assumptionis urbe exhibita.

Turpitudinis horror.

Incensula fracta integritati restituta.

Christi imago ab adutero se abscondit.

Barbara mulieris continentia.

IBIDEM: adhibita Divi Ignatii imagine, Matronis partus maturati, & uberum dolores depulsi, atque adeo visus mulieri est restitutus: eodemque amuleto (si modò hoc anno ea contigerint) convaluit repente mulier, quam currus rôtâ protriverat. Matrona, certior facta de turpitudine ab germano fratre domi suæ perpetrata, tantam indignationem concepit, ut lectum peccati infame stratum jussit flammis tradi. Puella lascivo adolescenti adeo fortiter restitit, ut victrix è certamine excesserit, icunculâ Virginis MARIÆ, quam appensam habebat, in conflictu tantum contractâ; cujus frustra cum ad aliquod pietatis solatium pixide conclusisset, postridie imaginem integritati suæ per miraculum penitus restitutam reperit. Vir suspensam habens è collo Christi effigiem in foeminam involarat, admissioque flagitio Crucifixum suum (funiculo è quo pendeat omnino illæso, atque ut antea erat, adstricto) sibi deesse advertit, quem Crucifixum dum facti pœnitens & portentoso attonitus requirit, in cubiculi angulo, quò præ turpitudinis odio Bonus JESUS se receperat, invenit. Europæi sanguinis homo blandis verborum lenociniis Indam demulcebat, per Deum obrestans, ut suæ libidini morem gereret: quo Dei nomine audito Barbara mulier continuo exardescens, sacrilegum contentâ voce ita compellavit. *Næ tu, inquit, Christianus non es, qui Deum impudicitia perpetranda mediatorem constituis: totque lascivum hominem verborum probris, audientibus aliis, onerata petrexit, ut ille confusionem, hæc victoriam, adstantes admirationem reportarint.*

CAPUT